

Hörnstenen

Teologiska institutet i Finland

6/2009

LEDARE

Det är ett faktum

Och det hände vid den tiden att från kejsar Augustus utgick ett påbud att hela världen skulle skattskrivas.

Så börjar den text som sannolikt är en av de bäst kända texterna i Nya testamentet. Julevangeliet, i Lukas' version. Kanske bör vi ännu tillägga enligt den gamla översättningen, för "vid den tiden utfärdade kejsar Augustus en förordning" (Bibel 2000) är inte alls lika välbekant.

Julevangeliet (Luk 2:1–20) innehåller oerhört mycket väsentligt om kristen tro. Naturligtvis är ju en av kärnpunkterna att Jesus föddes i Betlehem. Men julevangeliet omges av sådana detaljer som lätt flyttar texten till sagornas värld: fattigdom, fåren och lammen, barnet, krubban, änglarna, sången. Och ändå är denna fantastiska text skriven mitt in i vår historiska verklighet.

Julen har blivit högtiden när man får höra "vardagssorgerna glöm dem alla", när vi här i Norden sjunger om den snö som man sällan ser till jul, när julpynt och mycket annat hjälper människan att fly vardagens mångahanda.

Men julevangeliet är ingen saga. Julevangeliet har koordinater, det har tid och rum. Det talar om sådant som "hänt" – den svenska översättningens "hände sig" riktar blicken åt tillfälligheter, men

sådant finns inte i julevangeliet. Orden "kai egéneto" förekommer sju gånger i Luk 2 och betonar att det skedde, hände, ägde rum.

Ibland har man försökt säga att det saknar betydelse om julens händelser, sådana som Lukas beskriver dem, har ägt rum eller inte. Huvudsaken är att "det fungerar", att det skapar förväntan och julstämning.

Ingenting kunde vara mera främmande för Nya testamentets framställning än det. Tvärtom fäster Lukas evangeliet i tid och rum. Det hände verkligen, trots att handlingens huvudpersoner inte hade väntat det.

Julevangeliet betonar gång på gång detta: det har hänt, det har hänt, det har hänt. När Augustus var kejsare, Quirinius (Kvirinius) var landshövding eller ståthållare (Bibel 2000) över Syrien. Det hände när herdarna var ute på nattskift, på de vanliga platserna nära Betlehem, när natten var kall som vanligt.

Herdarna reagerade precis som "riktiga människor" hade reagerat: de blev vettsskrämda! Vem skulle inte bli det om han eller hon mötte en ängel, så där ansikte mot ansikte?!

Det som hände var inte ett resultat av människors förväntan – för någon sådan fanns knappast. Julen är ett resultat av Guds handlande: "när tiden var fullbor-

dad sände Gud sin Son, född av kvinna", skriver Paulus. Julen var väl förberedd, men den kom som en överraskning för alla inblandade.

Men Maria – och Josef – visste att Marias son var speciell. Hon hade haft nio månader på sig att komma över chocken: "Se, du skall bli havande och föda en son, och du skall ge honom namnet Jesus." Och Maria, som visste att det inte bara kunde hända – "jag har ju ingen man, jag är orörd" – fick höra vad som skulle ske.

Också herdarna var oförberedda på den första julnatten. "I samma trakt" understryker också julnattens historiska verklighet.

Jag tycker att julevangeliet mycket tydligt talar om hur det himmelska möter det jordiska. Det är inte två världar utan kontakt, utan en jordisk verklighet som får himmelskt besök. Gud griper in i den his-

toriska verkligheten, en bestämd tid och på en bestämd plats, där verkliga historiska personer – både offentliga och mera privata – får möta det som de aldrig hade kunnat vänta sig, men som ändå "hände". En Frälsare hade fötts, i Davids stad och han är Messias, Herren.

Julevangeliet är inte en förhoppning, inte bara ett stämningsfullt inslag i julfesten, utan något som Gud gjorde, som hände i vår värld.

Den latinska översättningen av julevangeliet börjar med ord, som betonar just det verkliga och historiska i julens händelser: *factum est*. Det hände.

Julen är ett faktum. Julens barn, Jesus, är ett faktum – från Gud.

1.12.2009
Henrik Perret

Vi vill rikta ett varmt tack till alla STI:s vänner, förebedjare och understödjare, som hjälpt oss att utbilda, stöda och utrusta unga män och kvinnor till arbete i Guds rike! STI behöver nu mera än någonsin troende människors stöd. Vi vill också hjälpa och uppmuntra teologer, präster, lektorer, anställda i församlingar och föreningar, så att de orkar förkunna glädjebudskapet om Jesus Kristus, världens Frälsare.

Om Gud så vill, och vi få leva, vill vi också under nästa år besöka församlingar och medverka vid tillfällen inom olika organisationer för att undervisa om Bibelns röda tråd, om apologi, Jesusseminarier mm.

Vi hoppas att du vill bli understödsmedlem i STI, t.ex. genom att ge 5 €/månad. Du kommer väl med? Kanske kan du värva någon annan understödsmedlem också...?

Henrik Perret, Timo Eskola och Kirsi Sell

Betlehem

... for också Josef från staden Nasaret i Galileen upp till Judeen, till Davids stad som heter Betlehem, eftersom han var av Davids hus och släkt. Han for dit för att skattskrivna sig tillsammans med Maria, sin trolovade, som var havande

Betlehem är ett bekant ortnamn som vi känner igen antingen från gamla julsånger eller från dagspolitiken. Herdarnas uppmaning passar oss alla: "Nu till Betlehem!" Barnens julpsalm leder oss fram till Jesus-barnet: "Här kommer, Jesus, dina små, och vill till dig i stallet gå. O, hör vår bön och hjälp oss du, så att vi hittar vägen nu" (Psb 24). Idag vädjar palestinerna i Betlehem till oss på ett annat sätt. Det är både julens barn och längtan efter rättvisa som för oss till Betlehem.

Hembyn och hemstaden har alltid varit kära för oss. De är inte endast platser utan heliga platser. Karelarna kan inte frigöra sig från sin gård och grund. Om man rycker loss en mänska från hennes fosterland berövar man henne hennes rötter. Vi som alltid har bott i Finland kan inte ana hurudant livet är för en invandrare som lämnat sitt eget.

Under julen framhävs vår bundenhet till platsen. Man måste få komma hem från kasernen. Julaftonens program består av invanda platser, bastun, kyrkogården, kyrkan, svärmors hem.

Betlehem är den heliga staden för Davids släkt. Patriarken Jakobs hustru Rakel födde i Betlehem sin andra son Benjamin. Kung David föddes i Betlehem. Lukas säger: "Så for också Josef från staden Nasaret i Galileen upp till Judeen, till Davids stad som heter Betlehem, eftersom han var av Davids hus och släkt. Han for dit för att

skattskrivna sig tillsammans med Maria, sin trolovade, som var havande."

Maria och Josef hade förlovat sig i Nasaret, men av skattetekniska skäl var de tvungna att söka sig söderut till Betlehem – samma väderstreck som lockar alltför många ur dagens Finland. Där i släktens hemstad föds förstlingen.

Jämförd med Jerusalem är Betlehem en småstad. Det är också ett drag som vänder upp och ner på våra värderingar. Gud söker sig till anspråkslösa platser. Betlehem är en hälsosam påminnelse för helsingforsare

Jesu födelsekyrka i Betlehem
Foto: Railii Kuokkanen

och andra storstadsbor. Nåden följer inte våra sociala måttstockar.

Betlehems jul är nödvändig eftersom det var den enda julen när Gud blev mänska. Guds Son blir mänska en enda gång.

Men inte räcker det till med bara Betlehems jul. Vi orkar inte leva med enbart vetskapen om att någonting skedde där för 2000 år sedan. Vi behöver också en jul i våra egna hjärtan.

Kassu Halonens och Vexi Salmis hit, Sissimmässä svengaän (Jag tar en svängom i mitt inre), griper tag i mig när jag sjunger: "Så skapar jag jul i mitt hjärta". Vad kunde jag önska mer än att "Jesus-barnet på nytt skulle födas in i min stillhet"?

Det finns många som tänker att man inte med sin Gud behöver platser eller byggnader, för att inte tala om institutioner. Skogen är min kyrka. I naturen möter jag min Gud. Det räcker med hjärtat.

Ändå tror jag att en rätt tro är förknippad med tid och rum. Det finns ingen platslös kristendom, inte heller ett Betlehem. En jul bara i hjärtat bygger på alltför

svag grund. Man behöver två jular, först julen i Betlehem och därefter hjärtats jul, och i denna ordningsföljd.

Julens barn föddes inte i Pusula eller i Pukkila utan i Betlehem. Julens budskap är inte en påhittad berättelse för vår tids behov utan dess rötter sträcker sig till 2000-åriga platser och händelser.

Utän sin historiska grund blir julen enbart en önskedröm eller en återglans av våra egna sinnesstämmningar. Om vi firar enbart vårt eget hjärtats jul utan Betlehem blir festen beroende av våra egna upplevelser och önsknings. Visst kan man utveckla en påhittad jul enligt stundens behov, men rötterna fattas.

Om vi firar endast hjärtats jul förlorar julen sitt firningsämne. Den förlorar såväl sitt historiska som sitt gudomliga ursprung. Det egna hjärtats jul ger glädje endast i den mån som vi själva förmår skapa oss. Julen som vi skapar oss i vårt eget hjärta är en självgjord jul. Visst är det något – men hur är det i det långa loppet?

Kristendomen är inte bara att inregistrera forntida händelser, inte enbart att fantisera i minnet av urgamla ting. Betlehems jul får inte stanna i Betlehem utan måste komma och bli vår egen jul.

Kristus föds två gånger, först i Betlehem och sedan i vårt hjärta. En gång föddes han som spädbarn i Marias och Josefs familj. I hjärtats jul föds han på nytt i vårt inre. Jesus-barnet föds i krubban, men han blir inte kvar i hö och strå.

Psalmen Av himlens höjd (Psb 22:13) ber: "Ack Herre Jesus, hör min röst: gör dig en bädd uti mitt bröst, uti mitt hjärta bliv och bo, så har jag tröst och evig ro!"

Om jag äger dessa två jular, först Betlehems jul och därefter hjärtats jul, då har jag allt jag behöver.

Eero Huovinen
ur boken Pitkä ilo (med författarens tillstånd)

STUDERANDE HAR ORDET

För en trogen teologi

Jag kom med i STI för något år sedan på grund av en annons i Forsthusets Unicafé. Jag kände till institutet, men visste inte att det var så studerandevänligt och en så intim plats. Fastän jag inte då ännu studerade teologi, började jag gå på alla möjliga föreläsningar och tillbringa min tid med dem som i någon mån var av samma åsikt som jag. Jag fann i STI en god bas, där det fanns en atmosfär av att man vill syssla med traditionell teologi. Teologi är studium av Guds uppenbarelse och att växa i kunskapen om Gud.

Jag bekantade mig med universitetsteologin först via den allmänna teologins katolska studieinnehåll. Först nu förstod jag den historisk-kritiska forskningens utmaningar och dess radikala utgångspunkter. Jag förstår nog att den som är bunden av naturalismen studerar Bibeln på det sättet. Men så länge som kyrkan lär om Bibelns gudomliga ursprung, förstår jag inte hur en katolsk teolog skulle bli en apostel för inspirerade konflikter och felaktigheter. Inom STI får man syssla med teologi utgående från riktiga utgångspunkter, och därför känner jag mig hemma även om andra studerandes slutsatser och åsikter ofta är motsatta.

När jag i år påbörjade mina magisterstudier i teologiska fakulteten, var det naturligt att i STI finna en egen studieplats. Jag får dagligen komma tillbaka till mina böcker och min forskning, till mitt eget hörn, och därifrån kan jag gå till korridorens andra ända till biblioteket och se vad de ärevördiga kommentatorerna säger eller till denna ända av korridoren och diskutera med andra studerande.

Samhället behöver teologer som är trogna den kristna traditionen. När jag tänker på denna teologi och på hur den går framåt, tänker jag på STI som en ljusglimt i en dyster hösttid. Efter ett halvt år blir det vår, och – om Gud så vill – avlägger jag min examen. Med STI:s hjälp kan vårt samhälle få trogna teologer och möta en ny, blomstrande vår.

Emil Anton, hum. kand., teol. stud.

AKTUELLT ÅR 2010

3.–5.1. Teologdagar på Bibelinstitutet i Grankulla, huvudtalare: prof. (NT:s exegetik) Jostein Ådna från Missionshögskolan i Stavanger.

22–23.1. hålls Bibelns röda tråd i Kronoby, Leif Nummela, Henrik Perret

8.–10.4. Postgraduate-utbildning (på finska) to kl 16 – lö kl 14. Medverkande: prof. Markku Ojanen, diakonisekr. Irene Nummela, docent Timo Eskola, chefred. Leif Nummela och gen.sekr. Henrik Perret. Tema: Ihmisen kokoinen maailma. Avgift: 30 €. sti@teolinst.fi, 09 6689 550

HÖRNSTENEN utkommer nästa år med 6 nummer. När STI fått litet flere svenskspråkiga understödare kommer Hörnstenen att växa och få dubbelt så många sidor, dvs. 16! Hoppas Du vill vara med i vår kampanj och värva nya understödsmedlemmar! Gud välsigne alla som ber och hjälper oss i vårt viktiga arbete!

*Vi önskar Er alla
en Välsignad Julhelg
och ett Gott Nytt År!*

Henrik Perret, Kirsi Sell och Timo Eskola

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND

Adressen: Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550
Fax 09 6689 5555
E-post: sti@teolinst.fi
fornamn.efternamn@teolinst.fi

Hemsida www.teolinst.fi
Bank Sampo 800011-564245

Anställda
generalsekr. Henrik Perret (gsm 040 172 3838)
forskare Timo Eskola (hem 019 722 702)
sekreterare Kirsi Sell (hem 09 505 1796)

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.
Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och läsesal.

Öppet under perioderna kl. 9–19

Finansierat av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för understödande medlemmar: 35 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bockgävor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

Styrelsens ordförande
verksamhetsledare Timo Junkkaala

Medlemsorganisationer
Missionsföreningen Säningsmannen, Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarrörelsen i Västra Finland), Finlands ev.luth. Student- och Skolungdomsmission, Radiomissionsorganisationen Budbärarn, Finlands ev.luth. Folkmission, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Finska Bibelinstitutet, Sv. Luth. Evangeliföreningen i Finland

Tryckeri Kirjapaino Hermes Oy

